

بیش از ۱۵ هزار تن گوشت مرغ منجمد از تولیدکنندگان خریداری شد

شرکت پشتیبانی امور دام کشور در راستای حمایت از تولیدکنندگان داخلی با توجه به روند افزایش تولید جوجه‌ریزی مبادرت به خرید ۱۵ هزار تن خرید مرغ منجمد کرد.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از وزارت جهاد کشاورزی؛ شرکت پشتیبانی امور دام کشور در راستای حمایت از تولید کنندگان داخلی با توجه به روند افزایش تولید جوجه‌ریزی و امکان کاهش قیمت مرغ زنده و گوشت مرغ در دو مقطع مبادرت به خرید از محل مازاد تولید داخل داشته است که در مقطع اول حدود ۸ هزار تن و در مقطع دوم بیش از ۷ هزار تن خرید تنظیم بازاری و ذخایر صورت پذیرفته است. با تمهیداتی که در وزارت جهاد کشاورزی و شرکت پشتیبانی امور دام کشور اندیشیده شده نگرانی در زمینه تأمین، عرضه و توزیع مرغ در ماه مبارک رمضان و ایام عید وجود ندارد. حسین شیرزاد، مدیر عامل شرکت پشتیبانی امور دام کشور ضمن بیان این مطلب افزود: خریدهای صورت گرفته توسط شرکت پشتیبانی امور دام از مرغداران مستقل، زنجیره‌ای تولید، اتحادیه‌های سازمان تعاون روستایی و تحت پوشش اتاق تعاون و تشکلهای تولیدی است و این شرکت آمادگی دارد که به طور مستمر، مرغ مازاد را از هر یک فعالان

تولیدی صنعت طیور مذکور به طور نامحدود در سراسر کشور خریداری کند.

وی در ادامه افزود: تاکنون از ۱۴ استان مرغ مازاد بر نیاز بازار خریداری شده و استان‌های مازندران، اصفهان و البرز با توجه به آمار میزان تناژ خریداری شده به ترتیب حائز رتبه‌های اول تا سوم می‌باشند در میزان خرید صورت گرفته که ارزش مرغ منجمد خریداری شده معادل با ۱.۲ هزار میلیارد تومان (همت) است.

وی تصریح کرد: این خریده‌ها از طریق دستورالعمل‌های شرکت پشتیبانی امور دام کشور به ادارات کل پشتیبانی امور دام استان‌ها ابلاغ و به جامعه هدف اطلاع رسانی شده و خریده‌ها با انعقاد قرارداد با تولیدکنندگان انجام شده است.

مدیر عامل شرکت پشتیبانی امور دام کشور تاکید کرد: این سیاست‌های حمایتی در جهت ارتقای امنیت تولید در جامعه مرغداران تا زمانی که مازاد تولید مرغ در کشور وجود داشته باشد مستمر و نظام‌مند صورت می‌گیرد و همچنین به منظور حمایت از جوجه‌ریزی مطلوب در ماه‌های آتی نیز «قرارداد خرید آتی تولید مرغ» به استان‌ها ابلاغ شده است که نسل جدیدی از قراردادهای هوشمند محسوب می‌گردند.

وی افزود: مرغ‌های منجمد خریداری شده در محدوده وزنی ۱۲۰۰ تا ۲۰۰۰ گرم بوده و در قراردادهای منعقد شده با موضوع «تأمین مرغ تولیدی آتی» مرغ منجمد با تحویل نهاده‌ها به صورت مدت دار دو ماهه در اختیار تولیدکنندگان قرار داده می‌شود.

شیرزاد گفت: با هماهنگی‌های به عمل آمده بین شرکت پشتیبانی امور دام کشور و بخش خصوصی روزانه بین ۱۲۰۰ تا ۱۴۰۰ تن محموله گوشت مرغ گرم از استان‌های همجوار شامل مازندران، گیلان، گلستان، سمنان، زنجان، قزوین و البرز وارد استان تهران می‌شود که از این میزان ۵۰۰ تا ۶۰۰ تن از آن وارد میدان بهمن به عنوان بارانداز و توزیع کننده اصلی گوشت مرغ استان مذکور می‌باشند. ضمناً از میان استان‌های ذکر شده به عنوان استان‌های معین بیشترین میزان سهم تأمین گوشت مرغ را به ترتیب استان‌های مازندران، گیلان و گلستان به عهده دارند.

مدیر عامل پشتیبانی امور دام کشور با تاکید بر اینکه مدیران پشتیبانی امور دام استان‌های تأمین کننده گوشت مرغ استان تهران، موظف به انجام نظارت بر ارسال میزان سهمیه تخصیصی روزانه به

استان مقصد هستند، اضافه کرد: در راستای رصد به هنگام و به موقع بازار گوشت مرغ گرم و امداد رسانی در صورت بروز هر گونه مشکل، نماینده شرکت پشتیبانی امور دام کشور در میدان بهمن استقرار دارد و بر روند فعالیتها نظارت میکند.

شیرزاد در پایان گفت: با تمهیداتی که در وزارت جهاد کشاورزی و شرکت پشتیبانی امور دام کشور اندیشیده شده نگرانی در زمینه تأمین، عرضه و توزیع مرغ در ماه مبارک رمضان و ایام عید وجود ندارد.

سرویس خبری: دام و طیور و آبزیان

نهاددهای دام و فرآوردههای پروتئینی براساس استانداردهای جدید کنترل میشوند

مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام کشور، از کنترل کیفیت نهادههای دام و طیور و محموله فرآوردههای پروتئینی براساس دستورالعملهای حوزه کنترل کیفی این شرکت و براساس شاخصهای تعیین شده و

استانداردهای ملی و ابلاغی خبر داد.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از پایگاه اطلاع رسانی وزارت جهاد کشاورزی؛ حسین شیرزاد در این خصوص گفت: کلیه دستورالعمل‌های حوزه کنترل کیفی شرکت پشتیبانی امور دام کشور از آبان ماه سال جاری براساس آخرین شاخص‌های تعیین شده و استانداردهای ملی و ابلاغی سازمان دامپزشکی برورسانی شده که این استانداردهای کیفی، ناظر بر حساسیت بالاتر نسبت به سلامت نهاده‌های دام و طیور و محموله‌های فرآورده‌های پروتئینی است.

وی افزود: این اقدام در راستای ضرورت کنترل کیفیت محمولات در زمان خرید و همچنین طی دوره ماندگاری در انبارها و سیلوهای استانی انجام شده تا محمولات با کیفیت مطلوب به دست مصرف کنندگان دام و طیور برسد، همچنین مدیران استانی موظف شدند تا براساس استانداردهای جدید نسبت به کنترل‌های کیفی اقدام کنند.

مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام کشور خاطرنشان کرد: با توجه به وظایف تعریف شده برای دفتر کنترل کیفی، بازدیدهای ادواری از انبارها، سردخانه‌های ملکی و طرف قرارداد و همچنین محمولات موجود در انبارها برای مبادی ورودی شرکت متبوع نیز به طور مستمر انجام می‌پذیرد و در صورت مشاهده هرگونه عدم رعایت مفاد دستورالعمل‌ها، راهنمایی و توصیه‌های لازم به منظور انجام اقدامات پیشگیرانه به کارشناسان و مدیران استانی مربوطه ارائه می‌شود که طی نظارت‌های دوره‌ای به طور مستمر رصد و پایش می‌شوند.

وی در پایان اظهار کرد: در هنگام خرید گوشت قرمز و نیز خرید مازاد مرغ تولید داخل، ناظرین کنترل کیفی به صورت مستمر بر عملیات اجرایی کشتار، بسته‌بندی و انجماد محمولات استحصالی، نظارت کیفی به عمل می‌آورند تا نهاده‌های باکیفیت بالا و محموله‌های پروتئینی سالم به مراکز عمده مصرف ارسال شود.

سرویس خبری: دام و طیور و آبزیان

مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام: نظارت مستمر بر عملیات کشتار و بسته‌بندی گوشت و مرغ

حسین شیرزاد گفت: ناظران کنترل کیفی به طور مستمر بر عملیات اجرایی کشتار، بسته بندی و انجماد گوشت و مرغ نظارت به عمل می‌آورند.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از وزارت جهاد کشاورزی؛ حسین شیرزاد، مدیر عامل شرکت پشتیبانی امور دام کشور گفت: از آبان امسال تمام دستورالعمل‌های حوزه کنترل کیفی شرکت پشتیبانی امور دام کشور بر اساس آخرین شاخص‌های تعیین شده و استانداردهای ملی و ابلاغی سازمان دامپزشکی کشور به روز رسانی شده به طوریکه این استانداردهای کیفی ناظر بر حساسیت بالاتر نسبت به سلامت نهاده‌های دام و طیور و محموله‌های فرآورده‌های پروتئینی است.

به گفته او، این اقدام در راستای ضرورت کنترل کیفیت محمولات در زمان خرید و همچنین طی دوره ماندگاری در انبارها و سیلوهای استانی انجام شده تا محمولات با کیفیت مطلوب به دست مصرف کنندگان دام و طیور برسد. همچنین مدیران استانی موظف شدند تا بر اساس استانداردهای جدید نسبت به کنترل‌های کیفی اقدام کنند.

شیرزاد ادامه داد: با توجه به وظایف تعریف شده برای دفتر کنترل کیفی بازدیدهای ادواری از انبارها، سردخانه‌های ملکی و طرف قرارداد و همچنین محمولات موجود در انبارها برای مبادی ورودی شرکت متبوع نیز به طور مستمر انجام می‌پذیرد و در صورت مشاهده هرگونه عدم رعایت مفاد دستورالعمل‌ها راهنمایی و توصیه‌های لازم به منظور انجام اقدامات پیشگیرانه به کارشناسان و مدیران استانی مربوطه ارائه می‌شود.

شیرزاد گفت: در هنگام خرید گوشت قرمز و خرید مازاد مرغ تولید داخل، ناظران کنترل کیفی به طور مستمر بر عملیات اجرایی کشتار، بسته بندی و انجماد محمولات استحصالی نظارت کیفی به عمل می‌آورند تا نهاده‌ها با کیفیت بالا و محموله‌های پروتئینی سالم به مراکز عمده مصرف ارسال شود.

سرویس خبری: دام و طیور و آبزیان

۳۰ هزار تن مرغ منجمد از مرغداران خریداری می‌شود

مدیرعامل پشتیبانی امور دام گفت: در ۴ ماه گذشته بیش از یک

میلیون و ۲۰۰ هزار تن نهاده بین جامعه تولیدکنندگان کشور توزیع شده است.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از وزارت جهاد کشاورزی؛ حسین شیرزاد مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام کشور گفت: در تحویل نهاده‌های دامی به صورت مدت‌دار با پذیرش ریسک حداکثری از طرف شرکت پشتیبانی امور دام، از مهر امسال تاکنون بیش از ۷۵۰ هزار تن جو و بیش از ۳۵۰ هزار تن ذرت بین دامداران و مرغداران عرضه شده است.

به گفته او، در مجموع طی ۴ ماه گذشته بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن نهاده بین جامعه تولیدکنندگان کشور توزیع شده که در ۳۰ سال گذشته یک رکورد بی‌سابقه محسوب می‌شود.

شیرزاد ادامه داد: هم‌اکنون بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن نهاده مدت‌دار در بازارگاه عرضه شده و این یک جریان کالایی پایدار و مستمر است.

او اجرای طرح تحویل نهاده مدت‌دار را امیدی تازه در جامعه نظام دامپروری و مرغداری کشور دانست و افزود: نتایج زودرس این طرح با دیرکشتاری و نگهداشت ذخایر گوشت نمایان شده است.

شیرزاد از طرح خرید آتی مرغ خبر داد و گفت: در نسل جدید قراردادهای هم تضمین خرید مرغ و هم تامین و لجستیک برعهده شرکت پشتیبانی امور دام کشور است و این قراردادهای در روزهای آینده به مدیران استانی برای اجرا، تحویل می‌شود.

به گفته او، ۱.۵ همت اعتبار برای خرید این مقدار مرغ در طرح خرید آتی در نظر گرفته شده است و پیش‌بینی می‌شود خرید ۳۰ هزار تن مرغ منجمد از مرغداری‌های داخل کشور صورت گیرد. هدف از این قرارداد تامین پایدار و مستمر نهاده‌ها، تضمین مرغ‌های تولیدی توسط مرغداران به قیمت منصفانه و عادلانه، جلوگیری از ریزش قیمت مرغ و پیش‌تولید مرغ با انعقاد قراردادهایی که ریسک بیشتری را برای پرتفوی مالی شرکت دربر می‌گیرد.

مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام کشور، رویکرد قراردادهای جدید را تامین به‌هنگام نهاده، تضمین خرید مرغ و تشویق مرغداران به تهاثر توأمان نهاده با مرغ به صورت تهاثر مرحله‌ای با ریسک کم برای تولیدکننده و ریسک حداکثری برای شرکت عنوان کرد که محتوای

آن ناظر بر استمرار در تولید جوجه یک روزه است به طوریکه روند جوجه‌ریزی در ابتدای سال دچار نقصان و کاهش نشود و مرغدار با ایمنی و آسودگی بیشتری به تولید مرغ بپردازد. البته در فرایند قراردادهای منعقد شده مشوق‌های زمانی نیز شامل حال مرغداران می‌شود.

او افزود: در این شیوه خرید، صد درصد نهاده در یک دوره ۴۵ روزه به صورت نقدی و کالایی تحویل مرغداران می‌شود و اگر مرغداران به جوجه‌ریزی مکفی در ابتدای اسفند و تحویل در ۱۵ فروردین اقدام کنند؛ به عنوان مشوق زمانی مشمول دریافت صد درصدی نهاده خواهند شد.

شیرزاد گفت: با استقبال تولیدکنندگان؛ استمرار و پایداری مرغ گوشتی در سراسر کشور فراهم شود.

سرویس خبری: دام و طیور و آبزیان

مراحل ترخیص ۱۶۰ هزار تن نهاده دامی در حال اجراست

سرپرست شرکت پشتیبانی امور دام گفت: مراحل ترخیص ۱۶۰ هزار تن

نهاد باقیمانده از محمولات تخلیه شده و موجود در بندر، مراحل ترخیص در حال انجام است.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از شرکت پشتیبانی امور دام؛ حسین شیرزاد گفت: در سه ماه گذشته بیش از ۹ فروند کشتی حامل محمولات وارداتی نهاد به وزن تقریبی ۵۰۰ هزار تن در بندر امام خمینی (ره) تخلیه شده است.

سرپرست شرکت پشتیبانی امور دام کشور افزود: ۳۴۰ هزار تن از محمولات فوق پس از ترخیص، عملیات حمل آنها به نمایندگی های استانی شرکت صورت گرفته و ۱۶۰ هزار تن نهاد باقیمانده از محمولات تخلیه شده و موجود در بندر، مراحل ترخیص، انتقال و حمل آنها به مراکز پیش بینی شده در حال انجام است.

او ادامه داد: در حال حاضر بیش از ۴ فروند کشتی حامل نهاد کنجاله سویا به وزن تقریبی ۲۶۰ هزار تن در لنگرگاه بندر امام خمینی (ره) قرار دارد که به محض تامین شدن ارز مورد نیاز مراحل ترخیص، پهلودهی و حمل آنها عملیاتی خواهد شد و خریدهای نهاد های این شرکت به طور مستمر همچنان ادامه دارد.

شیرزاد گفت: خریدهای گسترده شرکت پشتیبانی امور دام کشور؛ این شرکت نسبت به خرید کنجاله سویا به میزان ۴ فروند کشتی اقدام و ۲ فروند از این کشتی ها در مرحله بارگیری در بندر مبداء را به اتمام رسانده و در مسیر بنادر محل تخلیه در کشور هستند و ۲ فروند دیگر نیز در حال طی کردن مراحل بارگیری هستند.

او گفت: با توجه به حمایت های وزیر جهاد کشاورزی و اتخاذ تصمیمات راهبردی و تلاش های مضاعف شرکت، موجودی فعلی و خریدهای صورت گرفته طی دو ماه آینده کمبودی در زمینه تامین احتیاجات تولید کنندگان داخلی و نیز تامین ذخایر راهبردی نخواهد بود.

سرویس خبری: دام و طیور و آبزیان

حسین شیرزاد مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام شد

محمدعلی نیکبخت وزیر جهاد کشاورزی در حکمی «حسین شیرزاد» را به سمت «عضو موظف هیات مدیره و مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام» منصوب کرد.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، محمدعلی نیکبخت وزیر جهاد کشاورزی در حکمی «حسین شیرزاد» را به سمت «عضو موظف هیات مدیره و مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام» منصوب کرد.

در بخشی از این حکم آمده است؛ امید است با اتکال به خداوند متعال و هماهنگی با سایر اعضا هیات مدیره در انجام وظایف و مسولیت‌های محوله موفق و موید باشید.

سرویس خبری: دام و طیور و آبزیان

یادداشت/ جغرافیای در حال تغییر تولید کشاورزی به قلم دکتر حسین شیرزاد

نویسنده: حسین شیرزاد، تحلیل گر و دکترای توسعه کشاورزی

تأثیر تغییرات آب و هوایی بر توزیع فضایی تولید محصولات کشاورزی انکارناپذیر گردیده است. محدود کردن گرمایش زمین به ۱٫۵ درجه سانتیگراد یک هدف اصلی برای اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (UN) است. یافته‌های جهانی نشان می‌دهد که تغییرات آب و هوایی تأثیر فراگیر بر توسعه کشاورزی دارد و نتایج تجربی نشان می‌دهد که میانگین دما با کاربری اراضی کشاورزی، غلات و تولید حبوبات ارتباط منفی دارد. علاوه بر این، تجزیه و تحلیل تنوع منطقه‌ای روابط غیر یکنواخت بین عوامل آب و هوایی و بازده کشاورزی را نشان می‌دهد. تغییرات آب و هوایی بیشترین آسیب را به تولیدات کشاورزی در مناطق شمالی و مرکزی خاورمیانه وارد می‌کند. در سطح جهانی نیز، تغییرات آب و هوایی اکنون به طور گسترده به عنوان یکی از دشوارترین مسائل قرن بیست و یکم شناخته شده است. کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته در برابر تغییرات آب و هوایی آسیب پذیرتر و کمتر انعطاف پذیر هستند. البته تأثیر تغییرات آب و هوایی برای کشورهای کمتر توسعه یافته و در حال توسعه با وابستگی نسبتاً بیشتر به کشاورزی متفاوت خواهد بود. شرایط آب و هوایی خشک

تر و افزایش فراوانی رویدادهای شدید آب و هوایی باعث افزایش مناطق خشک کشاورزی و کاهش بازده محصول در مناطق جغرافیایی می شود که به شدت به کشاورزی خانوادگی متکی هستند. در حالی که آگاهی از تغییرات آب و هوایی در حال افزایش است، اخیراً بحث ها بر تاثیر اقتصادی تغییرات آب و هوایی در سطح کشوری تکیه می کنند. با این حال، اثرات تغییر آب و هوایی در کشورهای با شرایط توپوگرافی متفاوت و نابرابری های منطقه ای قابل توجهی مانند ایران و در بخش های کشاورزی متنوع، متفاوت است. علاوه بر این، ویژگی های جغرافیایی مناطق، انزوای زیادی را برای مناطق روستایی و کشاورزی در ایران ایجاد می کند. این مناطق روستایی و توسعه نیافته از دگرگونی سریع رنج می برند. با این حال، تحقیقات محدودی در مورد تأثیر فضایی گرمایش جهانی و تغییرات آب و هوایی بر الگوی تولید و نظام بهره برداری کشاورزی وجود دارد و تلاش های کمی برای بررسی چگونگی ادغام تغییرات آب و هوا و توسعه کشاورزی از نظر فضایی صورت اجرایی به خود گرفته است. بنابراین، بحث بیشتر برای درک اینکه چگونه اثرات تغییرات آب و هوا بر اقتصادهای محلی و ملی با ناپایداری های فضایی و تفاوت هایی که در تولید تأثیر می گذارد، ضروری است. همچنین تغییرات آب و هوایی منجر به تغییرات قابل توجهی در نحوه کاربری ها و استفاده از زمین های کشاورزی شده است. محققین در یک پروسه تحقیقی ده ساله دریافتند که حتی اگر تغییرات آب و هوایی؛ زمین های زراعی مناسبی را در ارتفاعات شمالی در کانادا، چین و سیبری روسیه گسترش دهد، جنوب جهانی، خاورمیانه و منطقه مدیترانه زمین های کشاورزی بسیاری را از دست می دهند. علاوه بر این، زمین برای تولید گندم در مناطق تحت تنش گرمایی مناسب نیست. در نهایت، تغییر رفتار بارش ها و کاهش در دسترس بودن آب منجر به کاهش قابل توجه تولید و بهره وری کشاورزی در کشورهای در حال توسعه می شود. سناریوی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست و روند تغییرات آب و هوایی جهانی نیز در ایران شناسایی شده است. فراوانی و شدت شرایط آب و هوایی شدید مانند خشکسالی و سیل در مناطق حساس کشاورزی با افزایش دما و تغییر الگوهای بارش افزایش یافته است. ارزیابی اثرات آب و هوا نیز تفاوت های منطقه ای در بهره وری کشاورزی را پیش بینی می کند. گرمایش جهانی پتانسیل کاهش بازده محصول و امنیت غذایی در سطح جهان را دارد که مدیریت مناسب سازگاری با تغییرات آب و هوا و اقدامات ضروری در تمام اجزای بخش کشاورزی را ضروری می کند. الگوهای جغرافیایی تولید کشاورزی در حال تغییر صنعت کشاورزی است. تغییرات آب و هوایی به طور قابل توجهی تکامل فعالیت های کشاورزی را که برای توسعه منطقه ای حیاتی

هستند، تهدید می کند. تغییرات دما، بارندگی یا تعامل آنها ۳۲ تا ۳۹ درصد از تغییرات در کاهش عملکرد محصول در سطح جهان را توضیح می دهد. تغییرات رفتاری در میزان و زمان بارش در کلیت تحلیل آب و هوایی به تولیدات کشاورزی در سراسر جهان آسیب می زند. چنانکه تغییرات در (۱) میانگین دمای سالانه (اندازه گیری شده بر حسب درجه سانتیگراد) و (۲) میانگین بارندگی سالانه (اندازه گیری شده بر حسب میلی متر)، میزان بارش و درجه حرارت به دلیل تغییرات آب و هوایی منجر به تغییر در عملکرد محصول و فصول رشد کشاورزی در ایران نیز شده است. یکی از بزرگترین نگرانی ها در جنوب ایران افزایش دما است. دمای منطقه در حال حاضر بسیار بالاتر از میانگین جهانی است و موج گرمای شدید در سال ۲۰۲۱ نه فقط در ایران، کویت، عمان، عربستان سعودی و امارات متحده عربی به بیش از ۵۰ درجه سانتیگراد می رسد. اگر این روند ادامه یابد، انتظار می رود بخش های بزرگی از منطقه تا پایان قرن جاری غیرقابل سکونت شود. اقلیم شناسان هشدار داده اند که در کوتاه مدت، این منطقه تا سال ۲۰۵۰ حدود ۴ درجه گرمتر خواهد شد که بسیار فراتر از حد ۱٫۵ درجه ای است که برای جلوگیری از "فروپاشی اکولوژیکی" جهانی لازم است. سیل ناگهانی هم یکی دیگر از نگرانی های اصلی است. ایران علیرغم اینکه کشوری نیمه خشک است، اغلب در معرض بارندگی های شدید و دوره ای است. هنگامی که این بارندگی با وجود سکونتگاه های بی برنامه و نبود زیرساخت های مناسب برای انحراف آب باران در چندین شهر بزرگ همراه شود، این بارندگی می تواند منجر به وقوع سیلاب های ناگهانی و خسارات جانی و مالی شود. البته تغییرات آب و هوایی تأثیر مکانی متفاوتی بر توسعه کشاورزی نقاط مختلف کشور ما از نظر وجود ناهمگونی فضایی دارد. یکی از ابعاد اساسی بخش کشاورزی، ساختار تولید آن است. تفاوت های تولید کشاورزی منطقه ای را می توان با تفاوت های منطقه ای در الگوهای کشت محصول مرتبط کرد. به عنوان مثال، تولیدکنندگان ممکن است سالانه از سبزیجات و گندم به میوه و پنبه روی بیاورند. این ممکن است ریشه در دانش فنی انتخاب محصول، فصلی بودن و تغییرات قیمت محصولات مختلف کشاورزی داشته باشد. در حالی که تغییرات آب و هوایی یک نامزد بالقوه برای درک انتقال بین گزینه های تولید کشاورزی است، عوامل دیگری هم ارزش بررسی دارد. به عنوان مثال، تحلیل هزینه تولید کشاورزی و سیاست های محلی و ملی که بر انتخاب های بخش کشاورزی تأثیر می گذارند نیز ضروری هستند. افزایش هزینه نهاده ها و نگرش دولت نسبت به پرداخت یارانه به این بخش به طور اجتناب ناپذیری بر تولیدات کشاورزی تأثیر می گذارد. علاوه بر این، سرریزهای فضایی و ناهمگونی برای طراحی سیاست های

تغییر اقلیم برای توسعه روستایی و کشاورزی بسیار مهم خواهد بود. تغییر در «جغرافیای تولید کشاورزی» به بررسی عوامل ایجاد تغییرات در مکان و نحوه تولید کالاهای کشاورزی، اختلالاتی که منجر به تفاوت‌های بیشتر جغرافیایی می‌شود، و نقش سرمایه‌گذاری و سیاست مزرعه در سال‌های آینده می‌پردازد. اثرات آب و هوا بر کشاورزی، از حوادث آب و هوایی فاجعه بار گرفته تا تغییرات دما و بارندگی، خطرات را برای کشاورزان و شرکای مالی آنها افزایش می‌دهد. این الگوی افزایش آشفته‌گی مستقیماً بر در دسترس بودن مواد غذایی، قیمت‌ها و در نهایت آنچه در بشقاب‌های ما ختم می‌شود، تأثیر می‌گذارد. با آغاز کنفرانس آب و هوای سازمان ملل متحد در مصر، غذا و کشاورزی برای اولین بار محور مذاکرات قرار گرفته است. خشکسالی‌های شدیدتر، دمای بالاتر و بارندگی‌های شدیدتر ناشی از تغییرات آب و هوایی، رشد مواد غذایی و فیبر را برای یک میلیارد کشاورز جهان سخت‌تر از همیشه کرده است. در حالی که برخی از مزارع و مناطق آسیب‌پذیرتر از سایرین هستند، تغییرات آب و هوایی بر کشاورزان در همه جا تأثیر می‌گذارد و با درک خطرات و فرصت‌های مرتبط با تغییرات آب و هوایی، بانکها، موسسات مالی کشاورزی می‌توانند در ایجاد یک بخش کشاورزی انعطاف‌پذیرتر و پایدارتر کمک کنند و برای کسب‌وکار خود و مشتریان کشاورزشان سود ایجاد کنند. ذخایر جهانی گندم ناپایدار است و عملکرد ده ساله گندم در بسیاری از نقاط راکد است. با توجه به اینکه افزایش مستمر محصول برای ارتقای امنیت غذایی در سراسر جهان ضروری خواهد بود. تغییرات آب و هوایی بر عملکرد محصولات اصلی کشت شده در برخی از پربارترین زمین‌های کشاورزی جهان مانند ذرت در آیووا، سویا در مینه‌سوتا و گندم زمستانه در کانزاس و سویا در برزیل و غلات در چین تأثیر می‌گذارد. به عنوان مثال تجارب آمریکایی‌ها در این خصوص نشان داده که افزایش دما در ایالت آیووا روزهای سرد را گرم می‌کند و رشد ذرت را تشویق می‌کند، اما این دستاوردها با ضرر روزهای بسیار گرم برای رشد ذرت تباه می‌شود. در نتیجه، تا سال ۲۰۳۰، ۹۷ درصد از مناطق زیر کشت ذرت در دشتهای حاصل خیز آیووا احتمالاً شاهد کاهش ۱۰ درصدی عملکرد ذرت خواهند بود. مشابه آیووا، افزایش روزهای با دمای معتدل‌تر باعث تولید بیشتر سویا می‌شود، اما افزایش شدید دما و گرمای شدید رشد را محدود می‌کند. این امر به ویژه در شمالی‌ترین مناطق تحت کشت سویا در مینه‌سوتا، که با مهم‌ترین تغییرات آب و هوایی مواجه خواهند بود، صادق است. بر اساس مدل‌های پیش‌بینی تا سال ۲۰۳۰، هفده درصد از اراضی زیر کشت احتمالاً بیش از ۱۰ درصد کاهش عملکرد محصول را تجربه خواهند کرد. کانزاس

بزرگترین تولید کننده گندم در ایالات متحده است - گندم زمستانه در کانزاس نامیده می شود زیرا در پاییز کاشته می شود، در طول زمستان رشد می کند و در بهار برداشت می شود - و سهم مهمی در تامین مواد غذایی جهانی دارد. بار آب و هوا بر عملکرد گندم در این ایالت بر اساس یک تعامل پیچیده از تعداد روزهای پاییز با دمای انجماد که باعث آسیب به محصول می شود، روزهای بهاری با گرمای زیاد که عملکرد گندم را محدود می کند و بارندگی بهاری، که رشد گندم را تشویق می کند تا سال های ۲۰۳۰ و ۲۰۵۰ بسیار متفاوت خواهد بود. چنانکه تا سال ۲۰۳۰ حدود ۸ درصد از مناطق تحت تولید گندم در کانزاس احتمالاً کاهش ۹۳ درصدی عملکرد را تجربه خواهد کرد. حتی اکنون هم برخی از کشاورزان گندم کار در کانزاس به محصولات منعطف تری مانند آفتابگردان، چاودار یا جو روی آورده اند. تجزیه و تحلیل اثرات تغییر آب و هوا (CC) پیچیده است. این پدیده جنبه های مختلفی را تحت تأثیر قرار می دهد که در ابعاد اکوسیستم، زیست شناختی، اقتصادی و اجتماعی نفوذ می کند، شامل دگرگونی های تدریجی در طول یک افق زمانی گسترده است، باعث اثرات جانبی منفی و عدم قطعیت ها می شود. کشاورزی، در این زمینه، خود را به عنوان یک بخش آسیب پذیر نشان می دهد که عمدتاً به دلیل حساسیت بالای بهره وری کشاورزی به متغیرهای اقلیمی مانند دما و بارندگی است. تغییرات آب و هوایی منجر به افزایش دمای جهانی و وقوع رویدادهای شدید در سراسر جهان شده و تغییرات آب و هوایی پیامدهای عمده ای را بر امنیت غذایی و تولید کشاورزی تحمیل می کند. تأثیر منفی تغییر اقلیم بر توسعه کشاورزی جریان مهاجرت ها را افزایش داده و اثرات نامطلوب ناشی از تغییرات آب و هوایی هزینه های اقتصادی قابل توجهی را برای کشورها به همراه داشته است. تنوع در عملکرد محصول، از دست دادن سرمایه و زمین به دلیل افزایش سطح آب دریا، خسارات سرمایه به دلیل رویدادهای شدید آب و هوایی، افزایش هزینه های بهداشتی مرتبط با بیماری ها و استرس گرمایی مشهودترین اثرات تغییرات آب و هوا هستند و عدم انطباق با تغییرات آب و هوایی یک چالش جهانی بوده است. با این حال، پیش بینی های اقلیمی آینده نشان دهنده کاهش قابل توجه عملکرد محصولات در دشت ها و مناطق پرخطر است. تغییرات تاریخی در سیاست های کشاورزی و توانایی تطبیق این سیاست ها با شرایط آب و هوایی در حال تغییر، موضوعات تحقیقاتی بسیار مهمی در آینده هستند و یافته های بیشتر در مورد تأثیرات تغییرات آب و هوایی بر جغرافیای تولید در بخش کشاورزی، بحث های جدیدی را برای درک ابعاد مختلف توسعه کشاورزی هدایت خواهد کرد.

یادداشت/ مباحث جدلی حاکمیت غذایی در اتحادیه اروپا به قلم دکتر حسین شیرزاد

نویسنده: دکتر حسین شیرزاد، تحلیل گر و دکترای توسعه کشاورزی

تغییر نام وزارتخانه های اروپایی برای گنجاندن واژه، "حاکمیت غذایی" اقدام سیاسی جدیدی نیست. در ماه مه سال ۲۰۲۲، پس از پیروزی امانوئل مکران بر رهبر راست افراطی، "مارین لوپن"، دولت میانه روی فرانسه نام وزارت کشاورزی و غذا را به وزارت کشاورزی و حاکمیت غذایی تغییر داد. دو هفته پیش هم، دولت راست گرای ایتالیا نام وزارت سیاست های غذا و جنگلداری کشاورزی را به وزارت کشاورزی و حاکمیت غذایی تغییر داده بود. این تغییر نام در سه کشور اروپایی دیگر نیز تحت بررسی است. آیا جنبش های درون اتحادیه اروپا از مفهوم ضد جهانی حاکمیت غذایی به عنوان ابزاری برای به دست آوردن آرای جناح راست، کاهش قوانین زیست محیطی و پایبند ماندن به تجارت کشاورزی طبق معمول استفاده می کنند؟ ایدئولوژی مفهوم حق حاکمیت غذایی چقدر صراحت دارد؟ آیا مفاهیم ایدئولوژیک حاکمیت غذایی یک مفهوم راست گرایانه است و ریشه در محافل روستایی دارد؟

امروزه در اتحادیه اروپا چقدر فضا برای این ایده وجود دارد؟ چرا اصطلاح «حاکمیت غذایی» صرفاً به عنوان «امنیت غذایی» نیست و اهداف این دو در ترمینولوژی اروپایی با یکدیگر متفاوت اند. مفهوم حاکمیت غذایی (Food Sovereignty) به عنوان یکی از اجزای گفتمان چپ در مقابل رویکرد نئولیبرال به امنیت غذایی (Food Security) به عنوان یکی از عناصر گفتمان راست پدید می‌آید اما مدخلیت تاریخی این یک بحث در قلب تولید کشاورزی اتحادیه اروپا، یعنی دو کشور فرانسه و ایتالیا بسیار مورد نظر قرار گرفته است.

اصطلاح «حاکمیت غذایی» اگرچه ریشه‌های ماهوی محافظه کارانه دارد اما از جناح راست احزاب اروپایی سرچشمه نگرفته است، بلکه در میان «پلومیک لفظی و مباحث رتوریک» جناح چپ اروپایی مخالفان جهانی شدن در دهه ۱۹۹۰ نشأت گرفت و موجودیت پیدا نمود. حاکمیت غذایی حق کنترل مکانیزم و سیاست‌های تولید، توزیع و مصرف مواد غذایی را نه به شرکت‌ها و نهادهای بازار - که بر سیستم جهانی غذا تسلط دارند - بلکه به خود تولیدکننده‌ها و مصرف کنندگان می‌دهد. به عبارت دیگر حاکمیت غذایی حق انسان‌ها را در تولید و مصرف غذای سالم و سازگار با فرهنگ بومی خود با استفاده از روش‌های پایدار به رسمیت می‌شناسد و بر حق انتخاب غذا و سیستم‌های کشاورزی محلی تأکید می‌کند.

اولین تعریف این مفهوم در سال ۱۹۹۶ توسط جنبش کشاورزان Via Campesina با تمرکز بر کشورهای جنوب جهانی ارائه شد. این سازمان که از دهقانان، تولید کنندگان کوچک و متوسط، افراد فاقد زمین، زنان و جوانان روستایی، و مردم بومی تشکیل شده است، از بیش از ۸۰ کشور جهان عضو دارد. این سازمان در ماه مه سال ۱۹۹۳ در «مونس بلژیک» به عنوان سازمانی جهانی تأسیس شد. در مقابل رویکرد نئولیبرال به امنیت غذایی که بیشتر به راه حل‌های صنعتی بزرگ و اغلب جهانی و یکدست برای تأمین نیاز غذایی مردم توجه دارد، حاکمیت غذایی با در نظر گرفتن پایداری منابع طبیعی، توجه به نقش زنان در تولیدات کشاورزی و احترام به حق انتخاب کشاورزان روستایی و جوامع بومی، ظرفیتی گسترده در مبارزه با گرسنگی در سطوح محلی تا بین‌المللی فراهم می‌کند مضمون واحد این صداها اعتراضی بر این پایه استوار بود که حق حاکمیت غذایی «حق مردم، جوامع و کشورها برای تعریف سیاست‌های کشاورزی، کار زراعی، شیلات، غذا و زمین است که از نظر زیست‌محیطی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی با واقعیت‌های منحصربه‌فردشان مناسب باشد». بنابراین، ایده ساده حاکمیت غذایی به معنای کشاورزی پایدار از نظر اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است.

در اوایل مارس ۲۰۲۲، واژه حاکمیت غذایی در سندی از شورای اتحادیه اروپا که در آن زمان توسط ریاست دوره ای فرانسه رهبری می شد، ظاهر شد. وزرای کشاورزی این بلوک ۲۷ عضوی توافق نمودند که می خواهند «تاب آوری و حاکمیت غذایی اتحادیه اروپا را بهبود بخشند و حاکمیت غذایی را در سیاست کشاورزی اتحادیه اروپا بگنجانند. چند روز بعد، Copa-Cogeca، بزرگترین سازمان کشاورزان قاره، خواستار «کشت تمام زمین های موجود در سال ۲۰۲۲ برای جبران انسداد تولید روسیه و اوکراین برای جلوگیری از اختلال در زنجیره تامین، که به ناچار منجر به کمبود در برخی از نقاط جهان میشود گردید و این درخواست را یک موضوع اساسی در مورد حاکمیت غذایی و ثبات دموکراتیک برشمرد. در پایان ماه مارس، کمیسیون اتحادیه اروپا مداخلات کوتاه مدت و میان مدت در بخش کشاورزی و مواد غذایی را تصویب کرد. برخی از این درخواستها با درخواستهای Copa-Cogeca مطابقت داشتند، مانند «معافیت استثنایی و موقت» برای اجازه دادن به کشاورزان برای کشت زمینهایی که معمولاً به دلایل زیست محیطی آیش رها میشوند. این اقدام کل سال ۲۰۲۲ را تحت پوشش قرار داد، اما در ژوئیه کمیسیون معافیت دیگری را برای کل سال ۲۰۲۳ تصویب کرد که قوانین تناوب زراعی را نیز پوشش می دهد که برای حفاظت از خاک و تنوع زیستی طراحی شده است. بنابراین، واکنش اتحادیه اروپا به بحران اوکراین واضح بود: این اتحادیه باید تولید مواد غذایی را افزایش دهد، حتی اگر محیط زیست آسیب ببیند. مسایل پسا کووید و درگیری ها در اوکراین در زمانی حیاتی برای کشاورزی اروپا رخ داد چون بخش کشاورزی؛ مسئول حدود ده درصد از انتشار گازهای گلخانه ای اتحادیه اروپا است که هفت درصد آن ناشی از فعالیت دامداری ها میباشد. بنابراین، برای مبارزه با تغییرات آب و هوایی، کشاورزی باید پایدارتر شود. به همین دلیل است که در می ۲۰۲۰، کمیسیون اتحادیه اروپا، به عنوان بخشی از قرارداد سبز اروپا، استراتژی “مزرعه تا چنگال”- از تولیدکننده تا مصرف کننده (F2F) را ارائه کرد. اهداف این سند در هسته خود شامل کاهش استفاده از آفت کش های شیمیایی و افزایش میزان زمین های کشاورزی زیر کشت ارگانیک است. برخی از اصول تا حدی توسط قانونگذاران اتحادیه اروپا در برنامه سیاست مشترک کشاورزی (CAP) جدید گنجانده شده است که از ژانویه ۲۰۲۳ شروع گشته با این حال، نهادهای اروپایی همچنان باید بر اساس اکثر توصیه های سیاست F2F درباره قوانین جدید مذاکره کنند. به عبارت دیگر، بازی اجرای استراتژی F2F هنوز در حال انجام است. اما وقوع جنگ در اوکراین منتقدانی را که مایلند دامنه F2F را به نام حاکمیت غذایی محدود کنند، و آن

را علیه شیوه‌های کشاورزی سبزتر به یک "سلاح" تبدیل کرده است. کشاورزان، هم نگران اند که قوانین پیشنهادی F2F می‌تواند منجر به کاهش تولید محصولات کشاورزی اتحادیه اروپا، افزایش قیمت برای مشتریان و وابستگی اروپا به واردات شود. صنعت غذا و نوشیدنی بزرگترین بخش تولیدی در اتحادیه اروپا است و بنابراین سهم عمده‌ای در اقتصاد اتحادیه اروپا دارد. این صنعت ۷۲ درصد از مواد خام کشاورزی تولید شده در اروپا را تغییر می‌دهد و بیش از ۴٫۶ میلیون شغل به طور مستقیم ایجاد و گردش مالی بیش از ۱ تریلیون یورو ایجاد می‌کند این بخش شامل بیش از ۲۹۴۰۰۰ شرکت است که ۹۹ درصد آنها شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) هستند که بیش از ۱۰۰ میلیارد یورو دستمزد و حقوق تولید می‌کنند به گفته کارشناسان محیط زیست، با این حال، سیستم کشاورزی و صنعتی فعلی باید با اصلاح شیوه‌های تولید به روشی پایدارتر با ملاحظات در دسترس بودن غذای کافی، سالم و مقرون به صرفه محصولات تولید شده در اتحادیه اروپا، پیگیری گردد. امروزه ۵۲ درصد غلات تولید شده و وارداتی به اتحادیه اروپا برای تغذیه حیوانات و تنها ۱۹ درصد برای انسان استفاده می‌شود. تولید سبز ارگانیک با مشکل همبستگی و سازماندهی بازار روبرو می‌باشد. بسیاری هم معتقدند که نگرانی در اتحادیه اروپا کمبود مواد غذایی نیست، بلکه این واقعیت است که به طور ناپایدار تولید می‌شود و قیمت آن برای فقرا دور از دسترس است. به نظر بسیاری از متخصصین، تصمیم کمیسیون برای تعلیق موقت برخی استانداردهای زیست محیطی یک تصمیم سیاسی «بسیار مشکوک» است و در این شرایط به جای تولید بیشتر، باید سفته بازی در بازار کالاهای کشاورزی را کنترل کرد، بر سود فوق العاده بازیگران بزرگ بین‌المللی مالیات گرفت و بخشی از ذخایر دامداری را به سمت مصرف انسانی هدایت کرد و از نظر اقتصادی خسارت کشاورزان جریمه شده را جبران کرد. از منظر تاریخی نیز در بین محافل روشنفکری اروپایی مفهوم حاکمیت غذایی در پاسخ به اختلاف نظرها پیرامون رویکرد نئولیبرال به امنیت غذایی - که گفتمان غالب جهانی در حوزۀ سیاستگذاری غذا است - شکل گرفت. امنیت غذایی به دسترسی فیزیکی، اقتصادی و اجتماعی همۀ افراد یک جامعه در تمام ادوار عمر به غذای کافی، سالم و متنوع برای داشتن یک زندگی فعال گفته می‌شود. در این تعریف اما به اقتصاد سیاسی غذا توجهی نمی‌شود و چیزی در مورد اینکه غذا از کجا می‌آید یا چگونه تولید می‌گردد، بیان نمی‌شود. مفهوم نئولیبرالی امنیت غذایی رویکردی از بالا به پایین دارد و گفتمان مشترک سازمان‌های بین‌المللی همچون بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول (IMF)، سازمان جهانی تجارت (WTO) و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO) را

تشکیل می دهد. این دیدگاه تنها روش ممکن برای تأمین امنیت غذایی آینده را از طریق روشهای صنعتی، تکنولوژی بالا، و سیستم تولید و مصرف جهانی تحت نظارت نظام سرمایه داری می داند. در مقابل، حاکمیت غذایی به عنوان رویکردی از پایین به بالا عمدتاً توسط جوامع بومی، کشاورزان کوچک، سازمانهای غیردولتی و محققان دانشگاهی که دغدغه عدالت دارند، شکل گرفته است. این دیدگاه باعث ایجاد یک نظام کشاورزی و فرهنگ غذایی منحصر بفرد بر پایههای اکولوژی و جوامع محلی شده است. تأکید اولیه حاکمیت غذایی بر تولید محلی برای مصرف محلی و وابستگی متقابل مردم به یکدیگر است؛ نوعی تمرکز بر توسعه محلی که در آن منافع خانوادهها، دوستان و همسایگان بسیار متفاوت از چشم انداز نئولیبرالی است که جهان را یکپارچه و متشکل از افراد منطقی، مستقل و منفعت طلب تصور می کند این درگیری های لفظی به راهروهای کاخ های شیشه ای پارلمان اروپایی بروکسل ختم نمی شود و به چند دلیل در ماه های آینده تشدید خواهد شد. یکی از آنها تابستان ۲۰۲۳ است. خشکسالی که امسال اروپا را درنوردید آنقدر هشدار دهنده بود که به گفته محققان مرکز تحقیقات مشترک، می تواند به بدترین خشکسالی پانصد سال اخیر تبدیل شود و کشاورزی قربانی اصلی است. با این حال، همچنان "در دسترس بودن غذا" در اتحادیه اروپا در معرض خطر نیست. در مقابل، به لطف ذخایر موجود، انتظار می رود اتحادیه اروپا غلات را به میزان «۵۱ میلیون تن» صادر کند که افزایش ۶۵ درصدی نسبت به فصل گذشته و ۲۰۹ درصد بالاتر از میانگین پنج ساله است. بنابراین، تصمیم اتحادیه اروپا برای تعلیق مقررات زیست محیطی، به دلیل تغییرات آب و هوایی، تاکنون به نتایج مطلوب دست نیافته است. کمبود آب، قیمت بالای انرژی و در نتیجه افزایش هزینه های تولید یکی از عوامل این امر بوده است. از آنجا که کمیسیون فقط در ماه مارس تصمیم گرفت که معافیت ها را اعمال کند، به این معنی که آنها هنوز به نتیجه نرسیده اند. دو اردوگاه متضاد این موضوع را به طرق مختلف تفسیر می کنند. از یک طرف، برخی از سازمان های کشاورزان استدلال می کنند که مشکلات ناشی از خشکسالی دلیل دیگری برای عدم تصویب اقدامات زیست محیطی است که می تواند زندگی آنها را پیچیده تر کند و تولید را محدودتر کند. از سوی دیگر، حامیان Farm to Fork پاسخ می دهند که کشاورزی پایدارتر به منظور تشدید نکردن بحران آب و هوایی است که باعث حوادث شدید بیسابقه ای مانند تابستان گذشته می شود. در واقع این استراتژی با توجه به اثرات مخرب از دست دادن تنوع زیستی و تغییرات آب و هوایی بر تولید جهانی غذا "تلاشی برای نجات کشاورزی است، نه مجازات آن". با وجود درخواست های متعدد سیاسیون، مسیر مزرعه تا فورک در

میان تاخیرها و عقب‌نشینی‌ها به سختی پیش می‌رود. یکی از مهم‌ترین نمونه‌ها به اصلاح پیشنهادی مقررات آفت‌کش‌ها مربوط می‌شود. متن قانونی برای نصف کردن استفاده از آفت‌کش‌های شیمیایی تا سال ۲۰۳۰ که برای سه ماهه اول سال ۲۰۲۲ برنامه ریزی شده بود تا پایان ژوئن به بهانه جنگ در اوکراین و ترساندن اروپایی‌ها به این باور که پایداری به معنای غذای کمتر است، به تعویق افتاد و وقتی موضوع به پارلمان اروپا رسید، به دلیل تأثیر آن بر امنیت غذایی اروپا و نبود ارزیابی تأثیرات، مورد انتقاد شدید صداهای مردمی و لیبرال قرار گرفت. اما به دلیل نزدیک شدن به انتخابات یورو در بهار ۲۰۲۴، ابتکارات قانونی که در چند ماه آینده ارائه می‌شوند، “بعید است مورد تایید قرار گیرند. بنابراین، کسانی که مخالف استراتژی مزرعه تا جنگال یا به طور کلی تر، توافق سبز اروپایی هستند، تا کنون برنده این مصاف بوده‌اند. موافقان حاکمیت غذایی در مخالفت با مفهوم نئولیبرالی افراطی امنیت غذایی بر نحوۀ تأمین غذا توسط بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول، سازمان جهانی تجارت و همچنین انحصار شرکت‌های بزرگ کشاورزی و صنایع غذایی انتقادات زیادی را وارد می‌کند، زیرا در این چارچوب به نام افزایش بهره‌وری و تأمین امنیت غذایی، افزایش واردات غذا و وابستگی به شرکت‌های بزرگ مواد غذایی توصیه می‌گردد و در نتیجه زمینه را برای نابودی تولیدکنندگان کوچک محلی و تخریب جهانی محیط زیست فراهم می‌سازد. سخن آخر اینکه با چشم اندازی به سال ۲۰۲۴، کشاورزی می‌تواند به زمینه‌ای برای پرورش تفاهمات سیاسی بی‌سابقه تبدیل شود. حاکمیت غذایی می‌تواند مفهومی باشد که پیرامون آن می‌توان اتحادهای جدید را آزمایش کرد، زیرا این اصطلاح از انتقاد از سیستم به تاکتیکی برای حفظ وضعیت موجود تبدیل می‌شود ” تولید تا حد امکان امروز، بدون توجه به پیامدهای آن بر نسل‌های آینده “.

یادداشت/ بررسی روندهای تکاملی بازار محصولات ارگانیک به قلم

دکتر حسین شیرزاد

نویسنده: حسین شیرزاد ، تحلیل گر و دکترای توسعه کشاورزی

کشاورزی ارگانیک برای اولین بار در سال ۱۹۲۴ مطرح شد و "رودولف جوزف لورنز اشتاینر" ، یک اصلاح طلب اجتماعی اتریشی، اولین دوره های کشاورزی ارگانیک را در بین ۱۱۱ شرکت کننده در شهر "کوبرویتز"، لهستان برگزار کرد. نوشته او «مبانی معنوی برای تجدید کشاورزی» در مورد "کشاورزی بیودینامیک" در همان سال در آلمان منتشر شد، که احتمالاً اولین گزارش از کشاورزی ارگانیک به عنوان یک سیستم پیچیده بود. آلمان هنوز هم دارای توسعه یافته ترین فرهنگ تولید زیستی با قدیمی ترین سابقه و تجربه و بیشترین تعداد سازمان های دولتی و خصوصی صدور گواهینامه زیستی است که مجوز و گواهی تولیدات زیستی را صادر می کنند. داده های نظرسنجی جهانی جدید منتشر شده توسط موسسه تحقیقات کشاورزی ارگانیک (FiBL) و فدراسیون بین المللی جنبش های کشاورزی ارگانیک (IFOAM) نشان می دهد که در حال حاضر عملیات کشاورزی ارگانیک در ۱۸۷ کشور جهان انجام می شود و ۷۲٫۳ میلیون هکتار از زمین های کشاورزی به صورت ارگانیک توسط حداقل ۳٫۱ میلیون کشاورز اداره می شوند. در اوایل دهه ۱۹۷۰، فدراسیون بین المللی جنبش کشاورزی ارگانیک (IFOAM) توسط «Nature et Progrès»، یک انجمن بین المللی از کشاورزان، مصرف کنندگان و پردازش کنندگان ارگانیک تأسیس شد " IFOAM " یک سازمان معتبر و مرجع بین المللی است که بسیاری از ذینفعان مختلف را که در توسعه کشاورزی ارگانیک مشارکت دارند، گروه بندی می کند.

شیوه های کشاورزی ارگانیک از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ چهار برابر شده و تقاضا برای محصولات ارگانیک در دو دهه گذشته با سرعتی شتابان افزایش یافته است. بازار خرده فروشی مواد غذایی و نوشیدنی ارگانیک در سراسر جهان از سال ۲۰۰۰ بیش از ۷ برابر افزایش یافته و به تقریباً ۱۲۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ رسیده است. در این میان، ایالات متحده به تنهایی تقریباً ۴۲٪ از بازار خرده فروشی جهانی مواد غذایی و نوشیدنی های ارگانیک را به خود اختصاص داده است. پیش بینی ها حکایت از آن دارد که بازار جهانی کشاورزی ارگانیک از ۱۶۹٫۰۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ به ۱۸۷٫۸۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ با نرخ رشد مرکب سالانه به ۱۱٫۱ درصد خواهد رسید. اگرچه جنگ روسیه و اوکراین شانس بهبود اقتصاد جهانی از همه گیری کووید-۱۹ را حداقل در کوتاه مدت مختل کرد. اما جنگ بین این دو کشور به تحریم های اقتصادی چندین کشور، افزایش قیمت کالاها و اختلال در زنجیره تامین منجر شده و باعث تورم در سراسر کالاها و خدمات در بخش کشاورزی شده است که بر بسیاری از بازارها در سراسر جهان تأثیر می گذارد. انتظار می رود بازار کشاورزی ارگانیک تا سال ۲۰۲۷ با نرخ رشد مرکب سالانه ۱۱٫۳ درصد به ۲۸۷٫۸۳ میلیارد دلار برسد. بازار کشاورزی ارگانیک متشکل از درآمدهایی است که توسط زنجیره ارزش نهادهایی که محصولات کشاورزی را به روش های ارگانیک تولید می کنند به دست می آید. این شکل از تولید راه حلی جایگزین برای کشاورزی و تولید محصولات زراعی و دامی است که از آفت کشها و کودهای مصنوعی، علف کشهای سمی، افزودنی های شیمیایی، هورمون ها، حلال ها و مواد دستکاری شده ژنتیکی و آنتی بیوتیک ها برای افزایش تولید استفاده نمی کند. استانداردهای ارگانیک مدرن تجویز می کنند که محصولات "بیو" باید ۱۰۰ درصد ارگانیک باشند و تأکیداً فقط تا ۵٪ مواد معدنی برای محصولات فرآوری شده قابل قبول است. این استاندارد مزایای زیادی برای محیط زیست و افرادی دارد که از این محصول استفاده می کنند. کشاورزی ارگانیک شامل کشاورزی غلات ارگانیک، کشاورزی ارگانیک دانه های روغنی، کشاورزی ارگانیک میوه و آجیل، و کشاورزی ارگانیک سبزیجات است. اولین اسناد تنظیم کننده تولید و برچسب گذاری محصولات ارگانیک در سطح اتحادیه اروپا در سال ۱۹۹۱ منتشر شد. در سال ۲۰۲۳، مقررات تجدید نظر شده کمیسیون اروپا ۸۳۴/۲۰۰۷ و ۸۸۹/۲۰۰۸، و مقررات ارگانیک جدید اتحادیه اروپا ۲۰۱۸/۸۴۸ از ۳۰ می ۲۰۱۸ اجرا شدند. این سیاست ها الزامات اساسی برای تولید مواد غذایی سالم و به ویژه برچسب گذاری محصولات ارگانیک در اروپا را توصیف می کند و اکثر کشورها فعلاً از آن الهام یا الگو می گیرند. در چارچوب قانون غذای سالم در بسیاری از عبارات

از جمله غذای ارگانیک، غذای زیست محیطی، غذای بیولوژیک و مشتقات و اجزای کوچک آنها مانند «بیو» یا «اکو» به تنهایی یا به صورت ترکیبی اطلاق می شود. به زبان ساده تر، تولید زیست محیطی که بیولوژیک یا ارگانیک نیز نامیده می شود، یک سیستم تولید و مدیریت کشاورزی است که بهترین شیوه های زیست محیطی را با سطح بالایی از تنوع زیستی و حفظ منابع طبیعی و همچنین به کارگیری استانداردهای سخت گیرانه در مورد رفاه حیوانات، به منظور به دست آوردن تولیدی مطابق با ترجیحات مصرف کنندگان خاص برای محصولات به دست آمده از مواد و فرآیندهای طبیعی ترکیب می کند. با این حال، قوانین کشاورزی ارگانیک بسته به کشور مورد استفاده و طرح صدور گواهینامه متفاوت است. به عنوان مثال، در آلمان، تا سال ۲۰۲۰، حدود ۱۷ نهاد صدور گواهینامه زیستی و در اسپانیا ۴۶ نهاد ارگانیک از سال ۲۰۲۲ فعال بودند. با این حال، تمام قوانین مرتبط با اصول مشترک تولید مواد غذایی زیست محیطی در اروپا مشترک و متحد شده اند. اینها شامل ارتقای تعادل اکولوژیکی، تجدید و چرخه منابع، حفاظت از تنوع زیستی، محدودیت آفت کش های شیمیایی، علف کش های سمی، کودهای مصنوعی و افزودنی ها، ممنوعیت موجودات اصلاح شده ژنتیکی، تضمین تناوب زراعی و کاشت همراه، و افزایش حاصلخیزی خاک و کیفیت آب، هستند. آسیا و اقیانوسیه بزرگترین منطقه و اروپای غربی دومین منطقه بزرگ در بازار کشاورزی ارگانیک در سال ۲۰۲۲ بود. مناطق تحت پوشش دیگر به ترتیب اهمیت عبارتند از آسیا-اقیانوسیه، اروپای غربی، اروپای شرقی، آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی، خاورمیانه و آفریقا. زمین های کشاورزی با مدیریت ارگانیک بین سال های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ در مجموع ۲ میلیون هکتار (۲۹ درصد) در همه قاره ها افزایش یافته است. استرالیا دارای بزرگترین منطقه کشاورزی ارگانیک (۳۵۷ میلیون هکتار) و پس از آن آرژانتین (۳۶ میلیون هکتار) و چین (۳۱ میلیون هکتار) است. زمین های کشاورزی ارگانیک ۱۰ درصد از کل زمین های کشاورزی را در بیش از ۱۶ کشور تشکیل می دهند، با بیشترین سهم از زمین های کشاورزی ارگانیک در لیختن اشتاین (۳۸٫۵ درصد)، پس از آن ساموآ (۳۴٫۵ درصد) و اتریش (۲۴٫۷ درصد)؛ انتقال کشاورزی از کشاورزی فشرده به کشاورزی ارگانیک زمان بر و یک فرآیند سه ساله است. اگرچه زمین های کشاورزی ارگانیک جهانی تنها ۱٫۵ درصد از کل زمین های کشاورزی را تشکیل می دهند، داده های نظرسنجی FiBL افزایش ۵۴۶ درصدی در زمین های کشاورزی ارگانیک را از سال ۱۹۹۹ نشان می دهد. در سال ۲۰۲۲ اسپانیا، رهبر کشاورزی ارگانیک در اروپا گشت. تولید ارگانیک از سال ۱۹۸۹ در اسپانیا پیگیری و برنامه ریزی شده است. در سال ۱۹۹۳

اولین مقررات ارگانیک اسپانیولی لازم الاجرا شد، که با مقررات شورای فعلی ۸۳۴/۲۰۰۷ در مورد تولید ارگانیک و برجسته گذاری محصولات ارگانیک، که توسط مقررات کمیسیون، ۸۸۹ / ۲۰۰۸ و ۱۲۳۵ تدوین شده بود، جایگزین شد. مساحت تولید ارگانیک در اسپانیا در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال قبل ۳٫۵ درصد افزایش یافت و به ۲ میلیون و ۴۳۷ هزار و ۸۹۱ هکتار رسید. این داده ها اسپانیا را در رتبه اول منطقه کشاورزی ارگانیک در اتحادیه اروپا و پس از استرالیا و آرژانتین در بین سه کشور برتر جهان قرار می دهد. در آمریکای لاتین؛ آرژانتین، کشوری با بیشترین سطح زمین کشاورزی و پرو، کشوری با بیشترین تولیدکنندگان ارگانیک در منطقه هستند. اکنون بیش از ۹۰ کشور در سراسر جهان مقررات ارگانیک سیستماتیک را معرفی کرده اند. شرکت تحقیقات بازار "Ecovia Intelligence" گزارش می دهد که ایالات متحده رهبری بازار ارگانیک در سال ۲۰۱۸ با ۴۶٫۴ میلیارد دلار فروش، بر عهده داشت. پس از آن آلمان (۱۲٫۴۶ میلیارد دلار) و فرانسه (۱۰٫۴ میلیارد دلار). پس از کوئید، بازارهای عمده ارگانیک در واکنش به افزایش فروش شاهد رشد دو رقمی بوده اند. تقاضای بازار ارگانیک فرانسه ۱۵ درصد افزایش یافت و در نتیجه ۱٫۶ میلیارد دلار اضافی برای اقتصاد ایجاد کرد. از منظر برنامه ریزی هدفمند در اروپا؛ در سال ۲۰۱۶، وزارت غذا، کشاورزی و شیلات دانمارک برنامه ریزی نمود تا بیش از ۴ میلیون دلار برای ترویج بازار ارگانیک، تقریباً ۸ میلیون دلار برای دسترسی عموم به محصولات ارگانیک، و یارانه انتقال کشاورزان به کشاورزی ارگانیک اختصاص دهد که تا سال ۲۰۱۸، دانمارک با ۱۱٫۵ درصد از کل بازار مواد غذایی کاملاً ارگانیک، به کشوری تبدیل شد که بیشترین سهم کل ارگانیک را در بازار مواد غذایی داشت. در آسیا هند بزرگترین تولید کننده جهانی در کشاورزی ارگانیک است که تعداد زیادی فرصت های شغلی را برای روستاییانش (با ۱٫۱۵ میلیون کشاورز ارگانیک) فراهم می کند. هند توانست در کمتر از یک دهه، کل زمین های کشاورزی ارگانیک خود را ۶۴ درصد افزایش دهد. اکنون این کشور تامین کننده اصلی محصولات ارگانیک برای کشورهای توسعه یافته است که ۴۷ درصد از تولید پنبه ارگانیک جهان را شامل می شود. هند خانه ۳۰ درصد از کل تولیدکنندگان ارگانیک در جهان با ۲٫۳۰ میلیون هکتار است. در دهه گذشته، تولیدکنندگان جهانی محصولات ارگانیک بیش از ۵۵ درصد افزایش یافتند. بیشترین سهم در بازار مواد غذایی ارگانیک مربوط به میوه و سبزیجات و پس از آن نان، غلات، شیر و گوشت است. میوه های تازه ارگانیک در تجارت بین المللی نیز جایگاه پیشرو را به خود اختصاص می دهد. در حالی که تولید و فروش مواد غذایی ارگانیک عمدتاً از

کشورهای توسعه یافته انجام می شود، حتی کشورهای در حال توسعه نیز شروع به تولید و صادرات مواد غذایی و محصولات ارگانیک کرده اند. هند در صادرات چای ارگانیک، برنج باسماتی و پنبه پیشرو است. یکی دیگر از زمینه هایی که هند توانسته در بازار صادراتی تقاضا داشته باشد، سبزیجات ارگانیک است.

در ادبیات بازار ارگانیک در جهان؛ این بازار را به دو نوع اصلی؛ الف) کشاورزی ارگانیک خالص و ب) کشاورزی ارگانیک یکپارچه تقسیم بندی میکنند. کشاورزی ارگانیک یکپارچه، فرآیندی چرخه ای و بدون ضایعات است که در آن ضایعات یک عملیات به مواد مغذی برای سایر عملیات بازیافت می شوند. انتظار میرود سود زیست محیطی حاصل از کشاورزی ارگانیک، بازار کشاورزی ارگانیک را به حرکت درآورد. تقاضا برای میوه و سبزیجات ارگانیک احتمالاً تا سال پیش بینی شده ۲۰۲۶ ادامه خواهد داشت. ارزش غذایی غنی در میوه ها و سبزیجات ارگانیک دلیل اصلی تقاضای آنها در بازار داخلی و همچنین جهانی است. میوه ها و سبزیجات حاوی مقادیر زیادی ویتامین، مواد معدنی، فیبر، کربوهیدرات و کلسیم هستند. همچنین، مطالعات نشان داده اند که وقتی آزمایش انجام شد، میوه ها و سبزیجات ارگانیک طعم بهتری داشتند. مطالعات دیگر نشان می دهد که غذاهای ارگانیک ممکن است آنتی اکسیدان بیشتری نسبت به انواع معمولی داشته باشند که آنها را برای سلامتی از جمله پیشگیری از سرطان مفیدتر می کند کشاورزی ارگانیک برای محیط زیست بسیار مفید است، زیرا از هیچ کود شیمیایی یا آفت کشی که باعث آلودگی خاک و آب های زیرزمینی می شود، استفاده نمی کند. از سویی، استفاده از منابع تجدید ناپذیری که برای توسعه این گونه کودهای مصنوعی مورد نیاز است کمتر است. کشاورزی ارگانیک تنوع زیستی خاک را هم حفظ می کند. طبق تحقیقات، کشاورزی ارگانیک در مقایسه با کشاورزی معمولی، ۳۰ درصد تنوع زیستی بیشتری را تقویت می کند، ۴۵ درصد انرژی کمتری مصرف می کند و انتشار گازهای گلخانه ای ۴۰ درصد کربن کمتر دارد. استفاده از محصولات ارگانیک تأثیر مفیدی بر سلامت تولیدکنندگان ارگانیک، دستیاران، خانواده های آنها و مشتریان دارد، زیرا کمتر در معرض مواد شیمیایی مضر قرار دارند. بنابراین، مزایای زیست محیطی کشاورزی ارگانیک همراه با مزایای سلامتی محصولات ارگانیک، تقاضا برای مواد غذایی ارگانیک (غذایی تولید شده از طریق فرآیند کشاورزی ارگانیک) را افزایش می دهد که به نوبه خود بازار کشاورزی ارگانیک را هدایت می کند. تا کنون راه اندازی طرح های متنوع توسط دولت های کشورهای مختلف در سراسر جهان باعث ترویج کشاورزی ارگانیک شده است. با توجه به

مزایای بهداشتی و مزایای زیست محیطی ارائه شده توسط محصولات ارگانیک، دولت ها بکمک یارانه ها در حال ترویج فعالیت های کشاورزی ارگانیک با راه اندازی طرح های مختلف و تشویق جمعیت به سمت سوق دادن به سمت مصرف محصولات ارگانیک هستند. به عنوان مثال، در آگوست ۲۰۲۲، وزیر کشاورزی "تام ویلساک" جزئیات سرمایه گذاری ۳۰۰ میلیون دلاری وزارت کشاورزی ایالات متحده (USDA)، از جمله بودجه طرح نجات آمریکا در یک ابتکار جدید انتقال ارگانیک که به ایجاد بازارها و جریان های جدید و بهتر کمک می کند را اعلام کرد. درآمد کشاورزان و تولیدکنندگان ارگانیک به تولیدکنندگان این امکان را می دهد که موقعیت منحصر به فردی در بازار داشته باشند و در نتیجه سهم بیشتری از دلار مواد غذایی را به خود اختصاص دهند. دولت هند هم در حال ترویج کشاورزی ارگانیک تحت دو طرح اختصاصی (PKVY) و (MOVCNDR) است. طرح های دیگر برای ترویج کشاورزی ارگانیک شامل "Rashtriya Krishi Vikas" است. یوجانا (RKVY)، توسعه یکپارچه باغبانی (MIDH)، و پروژه شبکه ای برای کشاورزی ارگانیک است. راه اندازی طرح های مشابه در سرتاسر جهان احتمالاً به زودی راه های زیادی را برای رشد بازار کشاورزی ارگانیک فراهم می کند. بر اساس مطالعه ای که توسط USDA انجام شده، عملکرد کشاورزی ارگانیک به طور قابل توجهی در مقایسه با کشاورزی معمولی کمتر است و انتظار می رود بهره وری پایین تر مواد غذایی ارگانیک مانع از گسترش بازار کشاورزی ارگانیک شود. بنابراین، روش های متعارف برای تضمین امنیت غذایی به کشاورزی ارگانیک ترجیح داده می شود، زیرا انتظار می رود کشاورزی ارگانیک به دلیل عملکرد کمتر باعث کمبود و ناامنی غذایی شود. در آگوست ۲۰۲۲، انجمن تجارت ارگانیک، یک انجمن تجاری مستقر در ایالات متحده، همکاری جدیدی را با Sustainable Food Lab آغاز کرد. از طریق این همکاری، Sustained Food Lab عرضه داخلی غلات ارگانیک در ایالات متحده را بیش از ۱۰۰ هکتار افزایش داد. افزایش تولید، درآمد و دسترسی کشاورزان غلات کارارگانیک آمریکایی به بازار، انعطاف پذیری صنعت غلات ارگانیک را تقویت می کند "Sustainable Food Lab" یک شرکت مستقر در ایالات متحده، پایداری بازار را در کل زنجیره تامین مواد غذایی، از تولید غذا تا توزیع تا خرده فروشی ترویج و تضمین می کند. کشورهای تحت پوشش بازار کشاورزی ارگانیک؛ استرالیا، برزیل، چین، فرانسه، آلمان، هند، اندونزی، ژاپن، روسیه، کره جنوبی، بریتانیا و ایالات متحده آمریکا هستند. البته غذای ارگانیک گران تر است زیرا کشاورزان به اندازه کشاورزان معمولی از زمین خود سود نمی برند. هزینه های تولید بیشتر است زیرا کشاورزان به کارگران

بیشتری نیاز دارند. بازاریابی و توزیع کارآمد نیست زیرا مواد غذایی ارگانیک در مقادیر کمتر تولید می شود. به عنوان مثال، طبق مقاله تایمز آو ایندیا، در سال ۲۰۲۱، هزینه بالای محصولات غذایی ارگانیک در هند دلیل اصلی محدود شدن خرید آن به طبقه مرفه از مصرف کنندگان است زیرا تغییر به غذای ارگانیک احتمالاً 18.25 دلار آمریکا در ماه برای یک خانواده هزینه اضافی دارد. طی سه سال گذشته کرونا تأثیر عمیقی بر تمام صنایع داشت و نیاز به درک آنچه در بخش کشاورزی در حال وقوع است به منظور کاهش اثرات منفی بحران و کاهش آسیب پذیری زنجیره های تأمین را برجسته کرد. برای بخش ارگانیک، سال ۲۰۲۱ سال ویژه ای بود، زیرا تقاضای مصرف کنندگان برای غذاهای ارگانیک به طور قابل توجهی افزایش یافت. شواهد نشان می دهد که فروش خرده فروشی در بسیاری از کشورها دوباره از سال ۲۰۲۳ دو رقمی شده است. بنابراین، تقاضا برای مواد غذایی ارگانیک پس از COVID-19 نیز افزایش یافته است. اروپا با توجه به قوانین و مقررات سختگیرانه در مورد کودهای شیمیایی یا متعارف و محصولات (ارگانیسم اصلاح شده ژنتیکی GMO)، رشد بازار قابل توجهی داشته و ۲۵ درصد از سهم بازار جهانی کشاورزی ارگانیک را در سال ۲۰۲۲ به خود اختصاص داده است. طرفه اینکه تغییر الگوهای غذایی به سمت محصولات غذایی ارگانیک باعث افزایش تقاضا برای کودهای ارگانیک در کشاورزی ارگانیک شده است. گسترش کشاورزی ارگانیک می تواند فرصت هایی را برای کشورهای در حال توسعه ایجاد کند تا صادرات خود را متنوع کنند. این امر می تواند به نفع تولیدکنندگان کوچکتر باشد و در نتیجه فقر در مناطق روستایی را کاهش دهد و از طریق اتخاذ شیوه های پایدارتر به محیط زیست کمک کند. بازیگران اصلی فعال در بازار جهانی کشاورزی ارگانیک "Picks Organic Farm, Organic Farmers Co., The Indian Organic Farmers Producer Company Limited ZUWA و (IOFPCL), Bayer AG, Camson Bio Technologies Limited Organic Farms Pvt" میباشد. تقاضای مصرف کنندگان برای محصولات ارگانیک در سطح جهانی در حال افزایش است و مواد غذایی ارگانیک دیگر به عنوان یک بازار خاص در نظر گرفته نمی شود. مساحت جهانی طی دو دهه گذشته از ۱۱ میلیون به ۷۵ میلیون هکتار افزایش یافته است. تجربه مطالعات تطبیقی در همه کشورهای موفق کشت ارگانیک؛ بر نقش محوری گواهینامه ها، زیرساخت ها، کانال های بازاریابی، برجست ها، قراردادهای، قوانین، سرمایه، پروژه های تحقیق و توسعه، ارتباط با نهادهای بین المللی ارگانیک، شبکه های توزیع و برنامه های آموزشی که توسط بازیگران برای ایجاد بازارهای پایدار ارگانیک در راستای چشم انداز آنها ایجاد شده است، تأکید شده است چون فقدان

یک مجموعه نهادی قوی و فقدان منابع و پویایی جمعی مانع ساختارمندی بازارها می شود، بدیهی است، در غیاب این ساختارها و نهادها؛ دولت ها باید از طریق کنش های سیاسی خود با ظرفیت سازی نهادی، بر این فرآیندها و ویژگی پائیدار آنها تأثیر بگذارند.

یادداشت؛ کارکردهای سازمان همکاری شانگهای (SCO) در توسعه کشاورزی کشورهای عضو

نویسنده: حسین شیرزاد ، تحلیل گر و دکترای توسعه کشاورزی

توسعه نهادی و عملکردی گروه ۲۰ (G20)، گروه بریکس و سازمان همکاری شانگهای (SCO) منظومه نوین حکمرانی جهانی قرن بیست و یکم را شکل داده است. سازمان همکاری شانگهای (SCO) به عنوان یک نهاد منطقه ای و امنیت محور و یک سازمان سیاسی، اقتصادی، امنیتی بین المللی و دفاعی اوراسیا که چین ستون اقتصادی و روسیه ستون امنیتی سازمان را رهبری می کند، در سال ۲۰۰۱ تاسیس شد.

جایگاه ژئواکونومیک سازمان همکاری شانگهای در اقتصاد جهانی نشان

میدهد که این مجمع تقریباً ۶۰ درصد از خشکی اوراسیا، ۴۰ درصد از جمعیت جهان و حدود ۲۰ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی و تقریباً ۲۰ درصد از ذخایر نفت جهان را در اختیار دارد. کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای یک دهم ذخایر نفت جهان، یک چهارم ذخایر گاز طبیعی و ۴۰ درصد از ذخایر زغال سنگ را در اختیار دارند.

در این یادداشت سعی داریم تا تاثیر عضویت در سازمان همکاری شانگهای (SCO) را بر کشاورزی کشورهای عضو تحت بررسی اجمالی قرار دهیم.

آمارها نشان می دهد که کشاورزی مهمترین بخش اقتصادی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای است. البته عملکرد پایدار بخش کشاورزی تا حد زیادی به ژئوپلیتیک و وضعیت اقتصادی و امنیت غذایی کشورهای عضو (SCO) بستگی دارد.

در ارتباط با این موضوع، ادغام در سازمان همکاری شانگهای، جایگاه ویژه ای در توافقنامه سیاست ارضی و کشاورزی کشورهای عضو دارد. چنانکه نشست اخیر شورای سران کشورهای سازمان همکاری شانگهای با موضوع "توسعه کشاورزی و امنیت غذایی" یکی از عوامل تعامل کشورها برای تضمین توسعه کشاورزی پایدار ذیل سازمان همکاری شانگهای است.

توسعه بازارهای بین المللی مدرن در بخش کشاورزی نقش رو به رشدی را در روابط بین بخشی کشورهای عضو در تضمین امنیت غذایی، در مقیاس جهانی در چارچوب سازمان همکاری شانگهای نشان می دهد. در دکترین شانگهای؛ دستیابی به امنیت غذایی به طور فزاینده ای به سایر بخش های اقتصاد جهانی نظیر تولید کود، خوراک، انرژی، مهندسی، فناوری های فناوری اطلاعات و غیره وابسته است و همکاری موفق بین منطقه ای کلید موفقیت در دستیابی به امنیت غذایی بشمار می رود.

چنانکه منطقه کلان خزر در حال تبدیل شدن به یک منطقه امیدوار کننده برای تعامل روسیه، کشورهای آسیای مرکزی و اقیانوس هند در شکل گیری بازارهای پایدار برای محصولات بخش کشاورزی و صنعتی است.

در سال ۲۰۲۱، کشورهای سازمان همکاری شانگهای ۳۹ درصد از تولید غلات جهان و ۳۱ درصد از تولید گوشت را به خود اختصاص دادند. بنابراین این کشورها سهم قابل توجهی از صادرات جهانی غذا را به عهده دارند و تقریباً نیمی از صادرات برنج جهان و ۲۲ درصد از

صادرات گندم را به خود اختصاص داده است. جمعیت زیاد کشورهای عضو، اصلی ترین بازار محلی محصولات کشاورزی و صنعتی منطقه است.

بنابراین برای امنیت جهانی غذا و انرژی بسیار مهم به شمار می روند. طبق گزارش سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو)، در سال ۲۰۲۰ کشورهای سازمان همکاری شانگهای ۴٫۲۴ میلیارد تن محصول زراعی و محصولات دامی از ۱۱٫۱۹ میلیارد تن محصولات کشاورزی تولید شده در سراسر جهان (تقریباً ۳۸ درصد) را تولید کردند.

به عبارت تفصیلی تر سازمان همکاری شانگهای ۵۳٫۵ درصد از تولید برنج جهان، ۳۱٫۶ درصد گوشت (شامل ۲۳٫۵ درصد تولید طیور، ۴۲٫۶ درصد گوشت خوک، ۱۷٫۸ درصد گوشت گاو)، ۵۱٫۲ درصد گندم، ۲۹٫۲ درصد شکر، چغندر قند و نیشکر، ۲۷ درصد ذرت و ۱۰ درصد سویا در گروهی سیستم های تولید فعال در پهنه اعضای شانگهای است.

سهم محصولات کشورهای سازمان همکاری شانگهای در صادرات جهانی محصولات غذایی نیز بسیار قابل توجه است. به عنوان مثال، سهم کشورهای سازمان همکاری شانگهای در صادرات شکر جهانی در سال ۲۰۲۰ بیش از ۱۲٫۵ درصد بوده است این کشورها در صادرات ۴۲٫۹ درصد برنج و ۲۱٫۹ درصد گندم جهان نقش داشتند.

ایران نیز در سال ۲۰۰۵ به عنوان کشور ناظر به عضویت شانگهای درآمد و در سال ۲۰۰۸ برای عضویت کامل درخواست کرد. این درخواست سرانجام در بیست و یکمین اجلاس سران کشورهای سازمان همکاری شانگهای در تاجیکستان در سپتامبر ۲۰۲۱ پس از رفع موانع سیاسی به تصویب رسید.

ایران در چهارم ژوئیه در بیست و سومین اجلاس مجازی سازمان همکاری شانگهای رسماً به سازمان همکاری شانگهای (SCO) پیوست و در کنار قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ازبکستان، چین، هند، پاکستان و روسیه به نهمین عضو سازمان همکاری شانگهای تبدیل شد. سازمان همکاری شانگهای، یک سازمان بزرگ در اوراسیا است و چهار کشور از پنج کشور آسیای مرکزی را به عنوان اعضای دائمی در خود جای داده است.

البته ترکمنستان استثناست. از آنجایی که ایران خود را در تار و پود امور آسیای مرکزی در هم می پیوندد، عضویت آن در سازمان همکاری شانگهای نشانه تقویت همکاری ها در سطح بالای منطقه ای است.

مشارکت ایران باعث افزایش اتصال و تسهیل توسعه مسیرهای تجاری جدید بین آسیای مرکزی و جنوبی می‌شود و انتقال فناوری و همکاری بین کشورها را تقویت می‌کند. همکاری امنیتی و اطلاعاتی بین کشورهای عضو نیز برای ارتقای ثبات و مبارزه با افراط گرایی و تروریسم تقویت خواهد شد.

ایران برای تبدیل شدن به یک قطب کلیدی برای اتصال اوراسیا، به طور فعال طرح‌های زیرساختی مانند کریدور حمل‌ونقل بین‌المللی شمال-جنوب (INSTC) را دنبال می‌کند که هند و روسیه را از طریق قلمرو خود برای افزایش فعالیت‌های تجاری و حمل و نقل به هم متصل می‌کند.

موقعیت استراتژیک و منابع عظیم انرژی نیز ایران را به یک بازیگر مهم در طرح کمربند و جاده (BRI) تبدیل کرده است. عضویت در سازمان همکاری شانگهای فرصت‌های بیشتری را برای ایران فراهم می‌کند تا در پروژه‌های BRI شرکت کند و از ارتباطات منطقه‌ای پیشرفته بهره‌مند شود. چین نیز به نوبه خود شریک ارزشمندی برای ترویج BRI و گسترش نفوذ خود در غرب آسیا به دست می‌آورد.

همچنین، ایران دروازه‌ای برای نفوذ سازمان همکاری شانگهای در بخش عمده‌ای از غرب آسیا خواهد بود. سازمان همکاری شانگهای همچنین استفاده از ارزهای محلی را برای تجارت بین کشورهای عضو ترویج می‌کند.

این ابتکار با هدف کاهش وابستگی به دلار آمریکا و افزایش همکاری اقتصادی بین کشورهای عضو از طریق انعقاد قراردادهای سوآپ ارزی و تسهیل مبادلات مستقیم ارز بین بانک‌های مرکزی کشورهای عضو انجام می‌شود که بواسطه تحریم‌ها به نفع ایران است.

بخش کشاورزی و امنیت غذایی، از اهمیت بالایی در سیاست برای دولت چین برخوردار هستند، چین در حال ایجاد یک «جاده ابریشم غذایی» است که با آن تلاش می‌کند زنجیره‌های عرضه جهانی غذا را از طریق سرمایه‌گذاری کشاورزی خارج از کشور، انتقال فناوری کشاورزی، سرمایه‌گذاری انبوه در زیرساخت‌ها و هماهنگی سیاست‌های تسریع بازسازی کند لذا، مشارکت سازمان همکاری شانگهای در تجارت و سرمایه‌گذاری چشم‌انداز جذابی را برای سرمایه‌گذاری ارائه می‌دهد. همچنین فرصت‌هایی برای سرمایه‌گذاری بوجود آورده و امکان مشارکت در اجرای پروژه‌های بلندپروازانه زیرساخت‌های ارتباطی بین کشورهای غربی را فراهم می‌کند.

علاوه بر این، فناوری هوش مصنوعی (AI)، توسعه بنادر دریایی، نیرو، کشاورزی و انرژی سبز به عنوان حوزه‌های مهم سرمایه‌گذاری در نظر گرفته می‌شوند. با توجه به BRI سرمایه‌گذاری چین در امنیت غذایی غرب آسیا افزایش یافته است و تنها کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (GCC) به تنهایی حدود ۱۴۰ میلیارد دلار در سال گذشته تسهیلات دریافت کردند.

مقامات بلندپایه چین بارها بر اهمیت سرمایه‌گذاری کشاورزی در خارج از کشور و تنوع واردات محصولات کشاورزی با اولویت کشورهای عضو شانگهای تاکید داشته اند.

استراتژی خروج کشاورزی (که در درجه اول در مورد تشویق مشاغل کشاورزی چینی به سرمایه‌گذاری در خارج از کشور است) به طور رسمی در سند مرکزی شماره ۱ در سال ۲۰۰۷، در بحبوحه بحران جهانی غذا در سال ۲۰۰۸/۲۰۰۷ (وزارت کشاورزی و امور روستایی چین، ۲۰۱۲) بیان شد. با این تغییر عمده در استراتژی امنیت غذایی، چین تلاش‌ها را برای گسترش حضور کشاورزی خود در خارج از کشور افزایش داده و مشارکت جهانی کشاورزی چین در کشورهای عضو پیمان شانگهای بسیار هماهنگ‌تر شده است.

چنانکه برای اولین بار در اجلاس تاشکند، در ۱۰ تا ۱۱ ژوئن ۲۰۱۰، رهبران؛ موافقتنامه همکاری در کشاورزی را تصویب کردند. در اجلاس آستانه، در ۱۴ تا ۱۵ ژوئن ۲۰۱۱، رئیس‌جمهور چین، هو جین تائو، چشم انداز بلندپروازانه ای را برای سازمان همکاری شانگهای به عنوان یک سازمان چند منظوره قوی، یکپارچه، گسترده و مؤثر برای امنیت منطقه ای، همکاری اقتصادی، رفاه مردم و نفوذ جهانی ارائه کرد و سران دولت‌ها نقشه راه اجرای برنامه همکاری‌های تجاری و اقتصادی چندجانبه شامل حمل و نقل، تولید برق، ساخت زیرساخت‌ها، مخابرات و امنیت غذایی را تصویب کردند. قدرت مهم دیگر عضو شانگهای هند است.

هند به عنوان بزرگترین تولید کننده شکر در جهان و در قامت دومین صادر کننده بزرگ شکر در جهان ظاهر شده است. به گفته وزارت امور مصرف کنندگان، غذا و توزیع عمومی، قیمت‌های حمایتی بین‌المللی و سیاست دولت مرکزی منجر به این شاهکار صنعت قند هند شده است. در سال ۲۰۱۸ توافق نامه ای بین اداره کل گمرک چین و وزارت کشاورزی، تعاون و رفاه کشاورزان هند در مورد الزامات بهداشت گیاهی برای صادرات برنج از هند به چین امضا شد.

با امکانات شانگهای؛ پروتکل ۲۰۰۶ در مورد الزامات بهداشت گیاهی برای صادرات برنج از هند به چین اصلاح شده است تا شامل صادرات انواع برنج غیر باسماتی از هند شود.

در حال حاضر هند فقط می تواند برنج باسماتی را به چین صادر کند. هند و چین توافقنامه دوجانبه ای را برای ادامه به اشتراک گذاری داده های هیدرولوژیکی رودخانه برهماپوترا امضا کردند.

چین وزنه اقتصادی شانگهای و بزرگترین بازار مصرف در جهان با طبقه متوسط رو به رشد است که طبق برخی برآوردها به ۷۰۰ میلیون نفر رسیده است. بنابراین یکی از بزرگترین فرصت ها در تجارت بین چین و سایر کشورهای سازمان همکاری شانگهای تجارت محصولات کشاورزی است.

نیاز روزافزون چین به دانه های سویا، غلات و کالاهای سبز و ارگانیک در بحبوحه جنگ تجاری فزاینده با ایالات متحده به منطقه سازمان همکاری شانگهای اجازه می دهد تا بخش کشاورزی خود را به سمت صادرات به چین هدایت و تنظیم کند. محصولات کشاورزی قرقیزستان از جمله عسل، لبنیات، مربا و سایر محصولات بارز قرقیزستان و گیلان به تازگی وارد چین شده، در سال ۲۰۲۲، گردش تجاری محصولات کشاورزی و غذایی بین ازبکستان و ایران بالغ بر ۴۴٫۹ میلیون دلار بوده است که طی سه سال گذشته پنج برابر شده است. توافقنامه ای هم برای ایجاد همکاری علمی و عملی بین پژوهشکده علمی سبزی، خربزه و سیب زمینی و انجمن ملی سیب زمینی کاران ایران منعقد شده است. ظرفیت بکر صادرات محصولات کشاورزی ازبکستان به ایران ۲۲٫۹ میلیون دلار است و هر دو کشور قصد دارند کل گردش تجاری را به یک میلیارد دلار برسانند. برای این منظور قرار است قرارداد تجارت ترجیحی امضا شود و نمایشگاه های «ساخت ایران» و «ساخت ازبکستان» در هر دو کشور بطور منظم برگزار شود. در ۲ نوامبر ۲۰۱۹، فائو و سازمان همکاری شانگهای توافق کردند که تلاشهای مشترک با هدف تامین امنیت غذایی و توسعه پایدار برای نسلهای کنونی و آینده را در چارچوب دستور کار ۲۰۳۰ و اهداف توسعه پایدار تقویت کنند طیف وسیعی از موضوعات از جمله امنیت غذایی، کشاورزی و پایداری زیست محیطی وجود دارد که در آن هر دو سازمان نقش فعالی را با همپوشانی های فراوان ایفا می کنند.

در هشتمین نشست وزرای کشاورزی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای (SCO) کشورهای عضو "پروژه کشاورزی هوشمند و ابتکار نوآوری در کشاورزی" را پذیرفتند. مرکز تبادلات کشاورزی مدرن سازمان همکاری

شانگهای (SCO) به طور رسمی در منطقه نمایش صنعتی پیشرفته کشاورزی "یا نگلینگ در استان شانشی" شمال غربی چین افتتاح شد. در ۵ اکتبر ۲۰۲۲ سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) و سازمان همکاری شانگهای (SCO) اعلام نمودند که قصد دارند تا تجارت محصولات کشاورزی و غذایی بین کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای را تسهیل کنند. هدف شانگهای تاسیس راه های جدید تسهیل تجارت فرامرزی از جمله سازمان دهی کریدورهای سبز و همچنین ایجاد مراکز توزیع عمده فروشی فرامرزی است. اعضای سازمان همکاری شانگهای شامل چین، روسیه، هند، ایران، پاکستان، قرقیزستان، تاجیکستان و قزاقستان هستند و بخش عمده ای از تولید غلات جهانی را تشکیل می دهند. این همکاری پس از آن صورت می گیرد که مشکلات زنجیره تامین ناشی از تحریم های اعمال شده علیه روسیه به دلیل درگیری اوکراین و بسته شدن مرزها با روسیه، که بزرگترین تولید کننده غلات در جهان نیز هست، به وجود آمده است. در ۲۲ اکتبر ۲۰۱۹، بیست و ششمین نمایشگاه فناوری پیشرفته کشاورزی یا نگلینگ چین (CAF) در استان شانشی، محل برگزاری مراسم افتتاحیه امکانات آموزشی کشاورزی مدرن برای کشورهای سازمان همکاری شانگهای و مراسم بنیان گذاری برای تاسیس مرکز آموزشی و نمایش سازمان همکاری شانگهای برای تبادل تکنولوژی کشاورزی بود.

دبیر کل سازمان همکاری شانگهای در مورد بهبود همکاری در کشاورزی مدرن به خاطر توسعه روح شانگهای شرکت کرد و روسای وزارتخانه ها و سازمان های کشاورزی چین، قرقیزستان، پاکستان، روسیه، تاجیکستان، ازبکستان، افغانستان، ایران، بلاروس، مغولستان، آذربایجان، کامبوج و سریلانکا در این هیئت حضور داشتند.

معاون دبیر کل سازمان همکاری شانگهای مجری این برنامه بود و از اعضا خواست تا به طور مشترک به دنبال راه حل هایی برای توسعه همکاری نزدیک تر در مورد کشاورزی سازمان همکاری شانگهای باشند چون کشورهای سازمان همکاری شانگهای منطقه ای پرجمعیت با پتانسیل گسترده و بازار کشاورزی بزرگ هستند. در این راستا، ابتکار بین المللی شی جین پینگ، رئیس جمهور چین در تقویت همکاری های منطقه ای و ایجاد مرکز آموزشی و نمایشی در یا نگلینگ، جستجوی راه ها و مدل های جدید توسعه کشاورزی در کشورهای سازمان همکاری شانگهای را تسهیل می کند.

ولادیمیر نوروف، دبیر کل سازمان همکاری شانگهای در گزارش خود بر انتقال به کشاورزی سبز، ایجاد شبکه "مزارع هوشمند"، انتقال فن

آوری های آبیاری پیشرفته، استفاده منطقی از منابع آب، سبز شدن بیابان و مقابله با فرسایش خاک تمرکز کرد و بر اهمیت هوش مصنوعی و فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان بخشی از زنجیره تامین کشاورزی برای ایجاد بسترهای جدید و کاهش تلفات محصولات کشاورزی اشاره کرد.

بی تردید در سازمان همکاری شانگهای به عنوان یک بازار مصرف کننده و صادراتی بزرگ محصولات کشاورزی، باید کار روی یکسان سازی استانداردها در زمینه مقررات بهداشتی و بهداشت گیاهی برای غلبه بر موانع گواهینامه ای و گمرکی آغاز شود و با ایجاد شبکه ای از بازرسی های تجاری، مراکز بهداشت گیاهی و صدور گواهینامه در سازمان همکاری شانگهای تجارت کشاورزی تسهیل گردد.

در این نقشه راه؛ تجمیع مکانیسم فعلی همکاری سازمان همکاری شانگهای در کشاورزی؛ توسعه یک سیستم اطلاعاتی برای تبادل اطلاعات در مورد تولید، قیمت و تجارت محصولات اصلی کشاورزی، و همچنین مقابله با شیوع همه گیری، پیشگیری و مقابله با بیماری های حیوانی و گیاهی؛ ارتقای همکاری های تحقیقاتی و فنی؛ ایجاد بستر تجاری و سرمایه گذاری کشاورزی برای همکاری و تبادل بیشتر بین تأسیسات کشاورزی همراه با کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای؛ کمک به ایجاد یک پایگاه آموزشی و نمایشی در یانگلینگ برای تبادل فناوری های کشاورزی در سازمان همکاری شانگهای در " یانگلینگ" پیشروترین شهر کشاورزی و تحقیقاتی- فنی چین با بیش از ۲۵۰۰ کارشناس در زمینه مهندسی کشاورزی از ۱۲۰ کشور جهان کارایی فراوانی بدنبال دارد.

بکمک این مرکز، ساخت و تجهیز مراکز دامپزشکی و گیاهپزشکی به روز در قرقیزستان، با کمک چین در حال انجام است قرقیزستان سال ۲۰۱۹ را سال توسعه منطقه ای و دیجیتالی شدن اعلام کرد.

همچنین فعالیتهایی برای معرفی دیجیتالی شدن و فناوری های جدید در کشاورزی، از جمله ایجاد "مزارع هوشمند" با چینی ها تحولات زیادی ایجاد نموده است. بر اساس گزارش دبیر وزارت امنیت غذایی و تحقیقات ملی پاکستان، صنعت کشاورزی پاکستان برای بیش از ۲۰۷ میلیون نفر غذا تامین می کند و موضوع امنیت غذایی یکی از هفت حوزه کلیدی توسعه پاکستان تا سال ۲۰۲۵ است.

وی همچنین گفت که پاکستان علاقه مند به افزایش بهره وری از مزارع اصلی و محصولات باغی است و بر لزوم گسترش همکاری ها در تبادل

فناوری به ویژه در صنایع تبدیلی، ایجاد ارزش افزوده، ارتقای منابع انرژی تجدیدپذیر و تبادل پرسنل بین اعضای شانگهای تاکید کرد.

وزارت کشاورزی روسیه هم خواستار ایجاد یک پلت فرم همکاری چندجانبه با مراکز بهترین شیوه ها، مزارع نمایی و خدمات مشاوره برای مناطق روستایی و اتخاذ یک سیاست روشن برای بهبود همکاری های چند بخشی به منظور تضمین امنیت غذایی، کارایی اقتصادی و ایمنی زیست محیطی سیستم های کشاورزی و غذایی شد.

تاجیکستان نیز از همکاری با چین به ویژه در زمینه کاشت نباتات، اصلاح بذر و ماشین آلات کشاورزی قدردانی کرد. وزیر کشاورزی ازبکستان در سخنان خود در مورد اهمیت یارانه سرمایه گذاری در تحقیقات کشاورزی و اطمینان از دسترسی کشاورزان به آخرین دستاوردهای کشاورزی صحبت کرد.

او اجرای طرح "روستاهای هوشمند" سازمان همکاری شانگهای با هدف استفاده بهینه از مزیت های محلی از طریق نوآوری اجتماعی و تخصص هوشمند را برای توسعه یک جنبش تعاونی در فضای سازمان همکاری شانگهای با کمک شرکت های مشاوره خصوصی و فناوری، و همچنین مراکز تحقیقات کشاورزی کشورهای سازمان همکاری شانگهای؛ تقویت همکاری سازمان همکاری شانگهای در زمینه حفاظت از گیاهان، توسعه و معرفی بیوتکنولوژی و روش های شیمیایی حفاظت از گیاهان و کنترل آفات و بیماری ها و همچنین ترویج تعامل در زمینه کشاورزی زیست محیطی پیشنهاد نمود. بلاروس از تجارت رو به رشد با کشورهای سازمان همکاری شانگهای و پتانسیل بلاروس به عنوان یک کشور کشاورزی سنتی گزارش داد.

آذربایجان هم به تعهد خود به همکاری دوجانبه سودمند در قالب سازمان همکاری شانگهای اشاره کرد. موافقتنامه بین دولتهای کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای در مورد همکاری در زمینه کشاورزی با تکیه بر زمینه های کشاورزی زیر توسعه خواهد یافت؛ (الف) کشاورزی؛ (ب) دامپروری؛ (ج) زنبورداری؛ (د) دامپزشکی؛ (ه) انتخاب، تولید و پرورش بذر و) احیای زمین، آبیاری و آبیاری کشاورزی. (ز) فرآوری و تجارت کالاهای کشاورزی؛ (ح) ماشین آلات و تجهیزات کشاورزی؛ و تحقیقات علمی پیشرفته در زمینه کشاورزی؛ در ادامه طرفین موظف شدند تا در اشکال زیر همکاری نمایند؛ (الف) تبادل دستاوردهای علمی و نوآورانه؛ (ب) مبادله تجهیزات پیشرفته و

فن آوری های کشاورزی مدرن؛ ج) سرمایه گذاری مشترک در پروژه های کشاورزی د) شرکت در نمایشگاه های کشاورزی؛ ه) تبادل اطلاعات قانونی و استانداردهای مربوط به کیفیت بیولوژیکی و امنیت بیولوژیکی کالاهای کشاورزی. و) کنفرانسهای علمی مشترک، سمینارها، میزگردها و تحقیقات علمی مشترک ز) مبادله بذر و مواد کاشت، دام و مواد انتخابی ح) حفاظت از گیاهان، قرنطینه، و حفاظت از گیاهان؛ شناسایی، محلی سازی و تضاد بیماری های فرامرزی حیوانات و گیاهان، آفات و موجودات مشمول قرنطینه؛ و ی) آموزش و ارتقای صلاحیت کارشناسان کشاورزی.

امروزه سازمان همکاری شانگهای به عنوان یک سازمان بزرگ منطقه ای به منظور پیگیری آزادسازی تجارت بین اعضای خود در نظر گرفته می شود.

لذا بخش کشاورزی ایران باید برای واردات و صادرات محصولات کشاورزی ویژه از کشورهای سازمان همکاری شانگهای و تقویت ارتباط متقابل بین چین و سایر کشورهای سازمان همکاری شانگهای و شکل دادن به مرحله جدیدی از گشایش همه جانبه دو طرفه با پیوندهایی که به سمت شرق و غرب بر روی خشکی و دریا حرکت می کنند، از این عضویت نهایت استفاده را ببرد.

افزایش اتصالات نهادی-تجاری، ایجاد یک مرکز لجستیک بین المللی، تقویت همکاری های تجاری، ایجاد یک مرکز تجاری مدرن، تقویت همکاری ظرفیت تولید، ایجاد مرکز همکاری سرمایه گذاری دو طرفه، افزایش توسعه یکپارچه تجارت، گردشگری و فرهنگ، ایجاد یک تجارت، مسافرت، و مرکز تبادل و توسعه فرهنگی. ساخت مرکز همکاری دریایی همکاری گسترده بین المللی لجستیک، راه اندازی کانال تدارکات بین المللی، جمع آوری و توسعه صنعت لجستیک مدرن، مسیرهای حمل و نقل چندوجهی، بزرگترین سازمان منطقه ای جهان از نظر پوشش جغرافیایی و جمعیت را به یک مجمع قانونی برای تعامل سیاسی و اقتصادی اعضای خود بدون دخالت مستقیم غرب تبدیل خواهد نمود.

نویسنده: دکتر حسین شیرزاد-تحلیل گر و دکترای توسعه کشاورزی